

2022-12-14

Svar på remiss från Regionstyrelseförvaltningen om Fritidsplan (RS 2021/1227).

UTLÅTANDE

Ärendets beredning

Miljöpartiet har fått i uppdrag av Regionstyrelseförvaltningen att avge partiets remissvar på det framtagna förslaget på Fritidsplan (RS 2021/1227). Ärendet har beretts inom partiet.

Miljöpartiets synpunkter på remissen

Miljöpartiets utgångspunkter

Fritidsplanens roll i det omställningsarbetet för att stärka hälsan hos medborgarna är ytterst angelägen. Den, kommande Handlingsplan, Bidragsöversyn för Fritid och Anläggningsstrategi blir tillsammans reella måldokument för att åstadkomma detta viktiga omställningsarbete.

Fritidsplanen har på ett antal ställen skrivningar som bör hamna i kommande Handlingsplan och Anläggningsstrategi för Fritidsplanen, i de fall det finns text i Fritidsplanen som motiverar detta.

Därför anser Miljöpartiet att det är av vikt att Fritidsplanen utgår och fokuserar på de tre målgrupper som tagits fram. Miljöpartiet saknar tydlighet hur Fritidsplanen ser möjligheter och eller strategier för att nå de grupperna som idag ligger i riskzonen för dålig hälsa av olika anledningar. Miljöpartiet ser i Fritidsplanen ingen tydlig omställning eller ändrad färdriktning.

Inledningen beskriver väl de grupper som befinner sig i riskzonen för en dålig hälsa, unga, en stor grupp vuxna och en växande grupp äldre. Likaså att inom dessa grupper så är det vanligare med låg fysisk aktivitet på grund av kort utbildning, låg hushållsinkomst, funktionsnedsättning och de som identifierar sig med hbtqi+.

Fritidsplanen konstaterar att en stor del av befolkningen rör sig mindre än rekommenderat. Behovet av möjlighet till goda levnadsvanor är stort och behöver prioriteras. Det förflyttningsområde i "Färdplan för Hälsa genom hela livet" som Fritidsplanen kopplar an till är framför allt "Ha fokus på hälsa och förebyggande insatser". Miljöpartiet saknar tydlighet i Fritidsplanen för hur detta kan förändras, då fokuset i den ligger på föreningsliv, lagidrott och anläggningar för traditionella sporter – vilket starkt begränsar vilka individer Region Gotland riktar sig till. För många familjer finns inte ekonomi för vare sig materialsporter eller terminsavgifter, inte heller möjligheter att vara en aktiv förälder i en förening, eller att köra sina barn till träningar.

Miljöpartiet anser att det skulle behövas en definition om vad i planen som är specifikt Elitidrott, eftersom det är ett begrepp som kan tolkas helt olika, inte bara från person till person utan även från organisation till organisation (dvs specialidrottsförbund).

Miljöpartiet saknar kopplingar till "Kultur för hälsa" (Statens folkhälsoinstitut 2005:23) där det lyfts exempel på prioriterade kulturinsatser för en mer jämlik hälsa.

Miljöpartiets ställningstaganden

Miljöpartiet saknar två övergripande definitioner

Miljöpartiet saknar en koncis definition av "elitidrott" och en konsekvensbeskrivning av de anläggningar som idrotten menar behövs för dessa. Det behöver också tydliggöras om Fritidsplanen talar om elitidrott för de prioriterade grupperna eller för "vanliga" vuxna.

Omställningsarbetet

Miljöpartiet saknar fokus på det planen beskriver som *"omställningsarbete till syfte att stärka hälsa hos medborgarna"* De två målen som Fritidsplanen främst jobbar mot är *"Psykiskt välbefinnande är jämlikt fördelat"* samt *"Vi rör oss en timme varje dag"*.

Miljöpartiet saknar mål för hur detta ska åstadkommas och där geografisk närhet och socioekonomiska förutsättningar inte ska vara ett hinder. Därmed anser Miljöpartiet att Fritidsplanen i sin nuvarande form inte kan anses vara i en *"central möjliggörare för att nå målen för Hälsa genom hela livet"*

Miljöpartiet saknar underlag och exempel i förslaget till Fritidsplan på hur Region Gotland kan nå den uttalade *"Målsättningen att alltid göra så liten klimatpåverkan som möjligt."*

Miljöpartiet saknar ett större och tydligare fokus i Fritidsplanen på de grupper som visat ett ökat intresse för utövande av spontanidrotter, samt på ytor och vid aktivitetsparker vilka är tillgängliga alla timmar på dygnet, som exempelvis skateparker, klätterväggar och cykelleder.

Energiperspektivet

Miljöpartiet saknar hänvisningar i Fritidsplanen som adresserar vatten- och energifrågor. Som exempel har Region Gotland en antagen solcellsstrategi, vilken här lyser med sin frånvaro.

Det lokala perspektivet

Miljöpartiet saknar en konsekvensanalys för vad elitsatsningar kontra satsningar innebär för att nå fler av de prioriterade målgrupperna, med mindre anläggningar geografiskt utspridda. Miljöpartiet anser att Fritidsplanen inte tillräckligt lyfter fram de dilemman som en liten region med ö-läge faktiskt har. Det kan ibland behövas göra avvägningar mellan olika behov när resurser ska fördelas för att stärka ett förvaltningsövergripande hälsosystem för Hälsa genom livet

Anläggningar för elitsatsningar med regionala stöd i bygge och drift som riskerar att bli en stor kostnad, vilket eliminerar mindre och geografiskt utspridda anläggningar, vilka hade gett betydligt fler medborgare möjligheter till daglig rörelse.

Mångfaldsperspektivet

Miljöpartiet saknar, i de fall idrotter exemplifieras, sporter utanför de etablerade. Detta utesluter tyvärr viktiga signaler på att Fritidsplanen skrivs utifrån en uppdaterad syn och kunskap om den mångfald av sporter som idag sammantagna starkt medverkar till en bättre folkhälsa. En aktiv fritid och vardag består av en rad olika aktiviteter där all rörelse räknas, som t.ex. dans, ridning, yoga, gymnastik, dykning, orientering, cykling, fäktning m.m.

Transportperspektivet

Tyvärr tar inte Fritidsplanen upp möjligheterna för Region Gotland att utveckla hållbara och konstruktiva kollektivtrafiklösningar till alla typer av anläggningar, aktivitetsparker och arenor. Miljöpartiet hävdar att våra tätorter i högre grad bör cykelanpassas för att främja folkhälsan genom vardagligt motionerande, för alla åldrar.

Synergiperspektivet

Miljöpartiet saknar förvaltningsövergripande kopplingar och därtill kommande möjligheter för t.ex. ungdomsavdelningen att kunna ge en aktiv meningsfull fritid att fritt disponera i ett socialt tryggt sammanhang.

Miljöpartiet ser gärna Fritidsplanen även synliggör den avsiktsförklaring som tagits i RUS (*"Gotlands unika natur är en stor resurs för friluftslivet"*) att inrätta ett Friluftsråd med inledningsvis Länsstyrelsen.

Konkreta punkter per avsnitt i remissen till Fritidsplan

1 Inledning (s. 2-3)

Miljöpartiet saknar en tydligare formulering för hur *"Det klimatnödläge som Region Gotland har erkänt ska tas i beaktande i de aktiviteter och beslut som Fritidsplanen föranleder. Målsättningen ska alltid vara att göra så liten klimatpåverkan som möjligt i arbetet med Fritidsplanen."* är en parameter som är styrande för all fritidsverksamhet som Region Gotland stödjer.

- Miljöpartiet anser att Fritidsplanen behöver ge tydlig färdriktning för vilka anläggningar och verksamheter som ska anpassas miljö- och klimatomfattigt.

4.3 Färdplan för Hälsa hela livet (s. 6)

Miljöpartiet delar slutsatsen att det behövs en omställning där bland annat fysisk rörelse behöver lyftas fram mer. Detta för den starka evidens som föreligger mellan ökad fysisk aktivitet och fysisk samt psykisk hälsa.

- Miljöpartiet saknar en tydlig avsikt i Fritidsplanen att utveckla metoder och samarbetsformer för att nå nya målgrupper.

6.3 Fokusområde 3 - en rörlig vardag och aktiv fritid (s. 11 punkt 1)

Punkt ett i listan Region Gotland vill *"Ta fram tydlig utvecklingsplan för befintliga anläggningar och skapa långsiktig prioritering av anläggningsutveckling med hänsyn till idrottens behov över hela Gotland."*

- Miljöpartiet vill här föreslå en alternativ skrivning: *"ta fram tydlig utvecklingsplan för befintliga anläggningar och skapa en långsiktig anläggningsprioritering utifrån ett brett folkhälsoperspektiv med de prioriterade målgrupperna i fokus"*.